

Memorandum

Od: Mgr. Barbora Chmelařová, advokátka, Frank Bold Advokáti, s.r.o.
Mgr. Natálie Ženatá Pecháčková, advokátka, Frank Bold Advokáti, s.r.o.

Pro: Moravskoslezské inovační centrum Ostrava, a.s.

Věc: **Posouzení souladu obsahu činností MSIC s výkonem služeb v obecném hospodářském zájmu (s ohledem na aktuální právní stav) - aktualizace**

Datum: 26. 11. 2021

Zadání

Moravskoslezské inovační centrum Ostrava, a.s. (dále jen „**MSIC**“) je společnost, jejímž posláním je vývoj a realizace nových služeb s pozitivním vlivem na rozvoj a atraktivitu místního prostředí pro podnikání a inovace; inovace a růst malých a středních firem z regionu; zesílení místní start-up komunity.

MSIC poskytuje tzv. služby obecného hospodářského zájmu, na jejichž financování se i na základě Smlouvy o poskytnutí vyrovnávací platby za poskytování služeb v obecném hospodářském zájmu podílí Moravskoslezský kraj a Statutární město Ostrava.

MSIC aktualizuje své aktivity v rámci činností SGEI pro roky 2022 až 2026, přičemž tyto činnosti jsou blíže specifikovány v Popisu činností (služeb), jenž jsou obsaženy v příloze č. 1 tohoto memoranda.

MSIC žádá advokátní kancelář o posouzení souladu obsahu činností MSIC s výkonem služeb v obecném hospodářském zájmu (s ohledem na aktuální právní stav).

I. Změny v právní úpravě SGEI

Základní právní úprava veřejné podpory, jejímž prostřednictvím jsou mimo jiné členskými státy financovány i služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „**SGEI**“) je obsažena ve Smlouvě o fungování Evropské unie (dále také jen „**SFEU**“), zejména v čl. 14, čl. 106 odst. 2, čl. 107 a čl. 108 SFEU.

Podrobnější právní úpravu podmínek poskytování podpory na SGEI pak poskytují také:

- Sdělení Komise o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu č. 2012/C 8/02 (dále jen „**Sdělení SGEI**“), které objasňuje základní pojmy v oblasti veřejné podpory, které se vztahují k SGEI,
- Rozhodnutí Komise č. 2012/21/EU o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „**Rozhodnutí SGEI**“), které stanovuje podmínky, za jakých je vyrovnávací platba spojená se SGEI považována za slučitelnou veřejnou podporu s vnitřním trhem, bez povinnosti notifikace Komisi,
- Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby č. 2012/C 8/03 (dále jen „**Rámec SGEI**“), který stanoví podmínky pro posuzování vyrovnávacích plateb spojených se SGEI ze strany Evropské komise, které musí být poskytovateli notifikovány před jejich poskytnutím,
- **Nařízení Komise (EU) č. 360/2012**, ze dne 25. dubna 2012, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udělenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (dále jen „**Nařízení SGEI**“), které stanoví strop podpůrných opatření, které nejsou veřejnou podporou.

Sdělení SGEI, Rozhodnutí SGEI a Rámec SGEI vstoupily v platnost k 31. 1. 2012, přičemž do dnešního dne jejich znění nebyla měněna.

Platnost Nařízení SGEI byla stanovena do 31. 12. 2018. Nařízením Komise (EU) 2018/1923 ze dne 7. prosince 2018, bylo nařízení (EU) č. 360/2012 změněno v části týkající období jeho použitelnosti, a to tak, že použitelnost Nařízení SGEI byla prodloužena o 2 roky, tj. do 31. 12. 2020. Následně pak bylo Nařízením Komise (EU) 2020/1474, ze dne 13. října 2020, dále změněno Nařízení SGEI, pokud jde o prodloužení jeho doby použitelnosti a časově vymezených odchylek pro podniky v obtížích s cílem zohlednit dopady pandemie COVID-19, a to tak, že došlo k prodloužení platnosti Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 až do 31. 12. 2023.

Dále se na regulaci SGEI vztahuje i vnitrostátní předpis - zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, který upravuje výkon státní správy v oblasti veřejné podpory, práva a povinnosti poskytovatelů a příjemců veřejné podpory a podpory malého rozsahu vůči příslušnému koordináčnímu orgánu veřejné podpory. Znění zákona č. 215/2004 Sb., se od roku 2017 nezměnilo, v aktuálním znění je tento zákon platný do 31.12.2022, kdy nabyde účinnosti zákon č. 261/2021 Sb., a dojde ke zrušení § 5a zákona č. 215/2004 Sb., který se týká využívání údajů z informačních systémů veřejné správy.

Aktuální právní úprava podmínek poskytování podpory de minimis pro SGEI vychází i nadále z Nařízení Komise (EU) č. 360/2012 v platném znění. Dále se úprava SGEI řídí Sdělením SGEI, Rozhodnutím SGEI, Rámcem SGEI a zákonem č. 15/2004 Sb. Lze uzavřít, že

k žádné výrazné změně právní úpravy týkající se SGEI, která by měla vliv na SGEI poskytované MSIC a podmínky jejich poskytování, nedošlo.

II. Posouzení souladu obsahu činností MSIC pro rok 2022 až 2026 s výkonem SGEI

Klient dále žádá posouzení, zda činnosti uvedené v příloze č. 1 tohoto memoranda jsou v souladu s výkonem činnosti SGEI.

Kvalifikované posouzení je nutné založit na definici, resp. obsahu pojmu služba obecného hospodářského zájmu.

II.1 Definice služeb obecného hospodářského zájmu

Služby obecného hospodářského zájmu (dále též „**SGEI**“) jsou podskupinou služeb obecného zájmu, tedy služeb obvykle zajišťovaných státem, krajem či obcemi ve veřejném zájmu (tzn. v zájmu veřejnosti). SGEI mohou být poskytovány i jinými, k tomu pověřenými subjekty, odlišnými od municipalit. Specifickým znakem těchto služeb je fakt, že pokud by nebyly finančně podporovány veřejnými subjekty, nebyly by poskytovány na trhu vůbec nebo by byly poskytovány v nižší kvalitě či rozsahu. Opodstatněnost finanční podpory SGEI ze strany veřejných subjektů vychází z tržního selhání v oblasti nabídky těchto služeb.

SGEI mají oproti službám obecného zájmu ekonomickou povahu. Je nutné zdůraznit, že ekonomický rys SGEI se vztahuje na povahu činnosti a nikoli její cíl. Z toho vyplývá, že jako SGEI mohou být pojímány služby v širokém rozsahu oblastí. Na služby, které mají ekonomickou povahu, se vztahují soutěžní pravidla, a tedy i pravidla veřejné podpory, což je potřeba mít na paměti při financování těchto služeb.

Požadavek na financování veřejné služby nevzniká samoúčelně, ale je odrazem určité veřejné potřeby. Právě tato potřeba, od níž se odvíjí formulování cíle činnosti, později pomáhá při vhodné definici závazku veřejné služby. V návaznosti na stanovení cíle je nezbytné řádně vymezit soubor činností, které bude veřejná služba zahrnovat, včetně určení cílové skupiny a území, které bude pokrývat. Zohledněna musí být také existence komerčních subjektů, které mohou být opatřením dotčeny, aby je opatření nepoškodilo. V úvahu musí být rovněž vzata finanční náročnost opatření, zejména má-li významně zatěžovat rozpočet obce nebo kraje do budoucna.

II.2 Posouzení činnosti MSIC pro rok 2022 až 2026 pod výkon SGEI

MSIC pro rok 2022 až 2026, jak vyplývá z přílohy č. 1 tohoto memoranda, zamýšlí podporu podnikání a inovací v Moravskoslezském kraji (dále také jen „**MSK**“) realizovat prostřednictvím činností soustředěných v těchto 6 projektech:

1) „**Koordinace a implementace RIS MSK**“

- Cílem projektu je zajištění koordinace a implementace regionální inovační strategie MSK prostřednictvím vytvoření platformy/koordinačního místa pro kooperaci a koordinaci pracovních skupin v dalších dílčích projektech.

- Obsahem tohoto projektu je vytvoření Rady pro inovace a jejím prostřednictvím pak dále zajišťovat komunikaci mezi subjekty RIS MSK, jakož i mezi dalšími pracovními skupinami ostatních projektů, včetně zajištění spolupráce na národní i mezinárodní úrovni.
- Dále je obsahem tohoto projektu zajištění účasti na setkáních, akcích, konferencích, na platformách, příprava pravidelných monitorovacích zpráv, podkladů a dalších dokumentů pro národní orgány, jakož i zapojení do sítí a nejen inovačních platforem v rámci České republiky ale i v rámci Evropské unie, včetně přípravy podkladů pro připravované i realizované aktivity, mid-term a ex-post evolucí dopadů realizovaných programů, a v neposlední řadě také příprava brandu, komunikační kampaně a správy webu.
- Dle doplnění poskytnutého MSIC součástí tohoto projektu má být také zapojení MSIC do probíhajícího projektu COALA (2021 – 2031).

Aktivity MSIC v rámci projektu jsou následující:

- a. ENVI Expand – V první fázi bude vytvořen koncept programu ENVI Expand včetně metodiky klimatických voucherů. Nastavení programu ENVI Expand a metodika bude pilotně ověřena na 3 firmách. Výsledky z pilotního ověření budou využity na úpravu nastavení programu. Současně bude připravena komunikační strategie a marketingové podklady. Bude také budována databáze specialistů. V roce 2028 bude provedena mid-term evaluace programu ENVI Expand a na základě výstupů bude program upraven včetně metodiky. Celkem bude provedeno 50 klimatických skenů a připraveno 40 změnových projektů ve firmách.
- b. Studie proveditelnosti pro budovy – zadání studie proveditelnosti pro konverzi 2 stávajících budov na budovy s vyššími standardy energetické efektivity a s nižším dopadem na klimatickou změnu.
- c. Mezinárodní akcelerační program pro start-upy s produkty, službami a technologiemi na úrovni TRL 6-7 (technology readiness level) v oblasti adaptace na klimatickou změnu – příprava a implementace mezinárodního akceleračního programu včetně nastavení fungování pilotáží produktů, technologií a služeb start-upů v T-parku či Pohornické krajině 2030 (POHO2030). Do konce roku 2031 se předpokládá podpora cca 30 start-upů. Bude vytvořena databáze minimálně 20 mentorů a ověření minimálně 20 inovativních technologií, produktů a služeb v oblasti adaptace na klimatickou změnu.
- d. Dalšími povinnými aktivitami projektu je projektové řízení vlastního projektu, povinná publicita apod.

2) „**PODREG**“

- Cílem tohoto projektu je zvýšit intenzitu podnikání v MSK.
- Obsahem tohoto projektu je zajištění služeb pro rozjezdy podnikání včetně individuálních konzultací, zprostředkování koučinku a mentoringu v oblastech rozvoje podnikání, prodeje, organizace, financování a spolupráce.
- Tato činnost bude realizována prostřednictvím pracovních skupin s názvy MSIC Expand, MSIC Impact, MSIC Impuls, Design Sprint, MSIC InnoLab, apod.

3) „TAM – individuální služby a programy“

- Cílem tohoto projektu je zastavit „brain-drain“ a lákat do MSK vysoce kvalifikované odborníky.
- Obsahem tohoto projektu je vytvoření platformy pro propojení „high-skilled“ pracovníků (z jiných oblastí než MSK – tj. tzv. Expatů) se zajímavými pozicemi u firem, které mají své sídlo a pobočku v MSK, dále rozvoj komunity Expatů žijících v MSK a zajištění podpůrných služeb, jak pro přicházející zahraniční pracovníky, tak pro zahraniční start-upy, které chtějí působit v MSK.
- Dalším cílem tohoto programu je vznik moderního vývojového a tréninkového centra TPA, které přispěje k modernizaci vzdělávacího systému zvyšování kvality vzdělávání žáků a pedagogů středních škol v MSK v oblasti odborného, zejména technického vzdělávání a podpora rozvoje podnikání v podnikavosti v prostředí nejnovějších technologií, s důrazem na propojení vzdělávání s potřebami trhu práce a na transfer know-how z firemního sektoru do výuky na SŠ.
- V rámci tohoto projektu bude MSIC také pořádat rozvojové akce – workshopy, semináře pro lidi pracující s talenty v MSK, a tím rozvíjet síť specialistů v MSK.

4) „MSK Digital – individuální služby“

- Cílem tohoto projektu je zvýšit úroveň digitalizace a robotizace především MSP v MSK.
- Obsahem projektu je provedení digitálního auditu ve firmách, příprava a doporučení digitálního rozvoje v oblasti digitalizace, automatizace, robotizace, posílení kybernetické bezpečnosti apod., dále implementace změnového projektu, školící modul nebo seriál demonstrací praktických potřeb, které mají za cíl informovat o možnostech a přínosech digitalizace.
- V rámci tohoto projektu bude MSIC také pořádat rozvojové, osvětové a match-marketingové akce, workshopy, semináře pro MSP se sídlem či pobočkou v MSK, start-upy a tím rozvíjet síť specialistů v oblasti digitalizace.

5) „ENVI Tech – individuální služby“

- Cílem tohoto projektu je podpořit rozvoj environmentálních technologií a konceptu cirkulární ekonomiky v MSK.
- Obsahem projektu je pomoc k postupnému přechodu na více udržitelné podnikání, provedení analýzy prostředí firmy pomocí cirkulárního skenu, identifikace možné oblasti změny (využití volných materiálů, nakládání s odpady, úspory energií, nakládání s vodou apod.) a návrh změnového projektu.
- Dále je obsah programu zaměřený na lákání start-upů působících v oblasti ENVI Tech do MSK s cílem rozvoje inovačního ekosystému MSK, jímž budou nabízeny tyto služby: 6měsíční pobyt v T-park (co-work), mentoring ze strany MSIC expertů/specialistů, možnost testování technologií, match-making na relevantní partnery z MSK, služby OEC.
- V rámci tohoto projektu bude MSIC také pořádat rozvojové, osvětové a match-marketingové akce, workshopy, semináře v oblasti ENVI Tech – cirkulární ekonomika, klimatické změny, energetická náročnost atd. pro firmy, města a veřejnost a tím rozvíjet síť specialistů v této oblasti.

6) Konference, marketing a vzdělávání – horizontální aktivity

- Obsahem těchto aktivit jsou PR aktivity a komunikace spočívající ve vytváření videí, podcastů, placené reklamy v sociálních médiích za účelem zviditelnění kraje MSK jako dobrého místa pro podnikání, nejde pouze o promování chystaných akcí.
- Dále je obsahem pořádání každoročních konferencí a vzdělávání pro zaměstnance MSIC.

Dle popisu činností předloženého MSIC a obsaženého v příloze č. 1 tohoto memoranda, a následně doplněnou o popis činností souvisejících se zapojením do programu COALA (viz výše v bodě 1), lze obecně činnost plánovanou MSIC charakterizovat jako **poradenství a vzdělávání ve specifických oblastech, včetně zprostředkování spolupráce a koordinace**, mající za cíl usnadnit a zlepšit průmyslový rozvoj v MSK, demonstraci nových technologií, rozvoj spolupráce napříč inovačními procesy firem, a ve vytvoření inkubačního prostředí a navazujících programů pro zasedlení start-up firem a odborníků v oblasti MSK.

Aby mohly být činnosti vytvářené MSIC podřazeny pod SGEI musí naplňovat podstatné znaky a charakteristiky takové služby, jimiž jsou: hospodářská činnost, tržní selhání, služba občanům a veřejný zájem.

A) Hospodářská činnost

Hospodářskou činností je v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora EU jakákoliv činnost spočívající v nabízení zboží a/nebo služeb na trhu.

MSIC zamýšlenými činnostmi uvedenými výše pod body 1 až 5 směřuje k **poskytování služeb zprostředkování, poradenství a vzdělávání ve specifických oblastech** s cílem zastavit „brain-drain“ a lákat do MSK vysoce kvalifikované odborníky, zvýšit úroveň digitalizace a robotizace, podpořit rozvoj environmentálních technologií a konceptu cirkulární ekonomiky v MSK a zajistit rozvoj podnikatelského a inovačního prostředí v MSK. Tyto činnosti pak mají oslovit zejména firmy (malé a střední podniky) na území MSK, start-upy, jakož i nově přichozí pracovníky do Moravskoslezského kraje.

Lze shrnout, že MSIC realizací zamýšlených projektů pod body 2 až 5 výše uvedenými bude provozovat hospodářskou činnost, neboť bude nabízet poskytování informačních, poradenských, konzultačních a vzdělávacích služeb. Projekt pod bodem 1 pak spočívá v koordinaci a řízení těchto služeb s výjimkou projektu COALA, který v sobě zahrnuje také jiné činnosti. Projekt COALA v sobě zahrnuje několik druhů činností. Část ENVI Expand a Mezinárodní akcelerační program pro start-upy v sobě zahrnují také poradenství a konzultační činnosti směrem ke start-upům a jiným subjektům ve specifických oblastech, zároveň však kombinují také koordinaci a řízení těchto služeb. Součástí projektu je také vlastní propagace a dále zajištění zadání studie proveditelnosti k majetku – budovám, které dle informací v katastru nemovitosti vlastní statutární město Ostrava. Plánovaný projekt COALA je dle dostupných zdrojů projektem, který má primárně zastřešovat společnost Moravskoslezské Investice a Development, a.s. (dále také jen „MSID“).

Z hlediska zařazení činnosti pod SGEI může být problematické vymezení činností uvedených v bodě 6 výše. Vytváření videí a podcastů, pořádání školení a konferencí může spadat pod služby spočívající v poradenství a vzdělávání, avšak tato činnost by měla primárně cílit na subjekty, jimž jsou SGEI poskytovány. Evropská komise shledala zjevnou chybu při definování SGEI v činnosti spočívající v reklamě, elektronickém obchodu (e-commerce),

sponzorování nebo reklamním prodeji v rámci služby veřejnoprávních médií.¹ Evropská Komise posuzovala činnost televize a veřejnoprávního vysílání, přičemž činnost, která spočívala v prodeji vysílacího času pro reklamu, nepovažovala za službu ve veřejném zájmu, neboť tato činnost nepřináší žádnou hodnotu, pokud jde o uspokojování společenských, demokratických, kulturních a jiných potřeb společnosti. Náklady související s touto činností (tj. např. marketingové náklady na prodej vysílacího času k reklamě) je tak nutné účtovat zvlášť.² Jelikož součástí PR aktivit by mělo být také „*zviditelnění kraje/města, příběhů, o konkrétních firmách, lidech*“, je nutné na tuto aktivitu z opatrnosti nahlížet jako na reklamu. PR aktivity spočívající v placené reklamě v sociálních médiích aj. pak s největší pravděpodobností pod hospodářskou činností vyvíjenou v rámci SGEI spadat nebudou.

Znaky hospodářské činnosti vyvíjené v rámci SGEI nemusí naplňovat ani zapojení do projektu COALA, neboť tento má být primárně zajišťován MSID³. Bude tak záležet na nastavení spolupráce mezi MSID a MSIC, tedy zejména to, zda MSIC bude primárně své služby poskytovat MSID. Pokud bude MSIC v rámci projektu COALA realizovat svůj vlastní záměr, resp. bude vyvíjet své vlastní činnosti, které nebudou poskytovány MSID ale jiným subjektům (veřejnosti), pak bude možné i činnosti MSIC považovat za hospodářskou činnost vyvíjenou v rámci SGEI. Jinými slovy z takto obecného popisu není možné přesně určit, jak budou vztahy mezi MSIC a MSID nastavené, jaký subjekt bude dělat jakou činnost apod., což může mít dopad na posouzení veřejného zájmu (viz bod C této analýzy).

Problematické z pohledu SGEI může být dále vymezení činnosti v bodě 1 písm. b. výše spočívající v zadání zpracování studie proveditelnosti pro konverzi 2 stávajících budov na budovy s vyššími standardy energetické efektivity a s nižším dopadem na klimatickou změnu (budovy TRIDENT a VIVA), neboť se jedná o činnost související se správou majetku, nikoli o službu veřejnosti. Tato činnost tedy pod SGEI spadat nebude. Jelikož se jedná o správu majetku ve vlastnictví statutárního města Ostravy. Je na uvážení vlastníka nemovitosti, zda si službu spočívající v zajištění zadání studie proveditelnosti zajistí od MSIC nebo od jiného subjektu. Jedná se však o službu, hospodářskou činnost, která neslouží veřejnosti, a navíc subjektů, kteří podobné služby nabízejí, bude vícero (studie proveditelnosti, tedy i případnou pomoc se zadáním této studie, poskytují projekční kanceláře apod.). Statutární město si pak musí zajistit tuto službu v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, přičemž pokud ji bude MSIC poskytovat za tržních podmínek, nemusí dojít k narušení soutěže (toto posouzení je však již nad rámec zaměření této analýzy).

B) Tržní selhání

Obecně lze konstatovat, že jakékoliv poradenství nebo vzdělávání nepředstavují službu, která by na trhu chyběla. Za SGEI jsou však považovány také **ekonomické aktivity, jež by bez veřejného zásahu nebyly vykonávány vůbec nebo za odlišných tržních podmínek, pokud jde o kvalitu, dostupnost, bezpečnost, rovné zacházení či univerzální přístup** (srov.

¹ Služby obecného hospodářského zájmu. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora/sluzby-obecneho-hospodarskeho-zajmu-sgei.html>

² Sdělení Komise o použití pravidel státní podpory na veřejnoprávní vysílání, ÚV C 257, 27. 10. 2009.

³ Výroční zpráva MSID 2020 dostupná na: https://www.msic.cz/upload/files/vyrocní_zpráva_2020.pdf.

např. rozsudek Evropského soudního dvora ve věcech C-242/95 GT-Link A/S nebo C-266/96 Corsica Ferries France SA).

Tržní selhání lze spatřovat zejména ve specifické oblasti, kam MSIC cílí, tj. do oblasti inovačních strategií, digitalizace podnikání a automatizace, rozvoje environmentálních technologií a konceptu cirkulární ekonomiky, neboť se jedná o poměrně nové oblasti a specializace, ve kterých jsou služby v rámci celé České republiky nabízeny pouze několika málo subjekty se sídlem převážně v Praze, tj. subjekty působícími celorepublikově.

Částečně mohou být obdobné služby nabízeny také regionálně (např. Krajskou hospodářskou komorou Moravskoslezského kraje⁴, pobočkou společnosti působící celorepublikově – např. RegioHub s.r.o.), nabízené služby těmito dalšími subjekty nejsou nabízeny v tak širokém rozsahu a takto komplexně jako v případě MSIC.

Například zmíněný RegioHub, s.r.o. na své pobočce v Ostravě dle webových a facebookových stránek⁵ poskytuje zejména komerční služby v oblasti pronájmu kanceláří a sdílení vlastních prostor, včetně pořádání společenských akcí se sociální a vzdělávací tematikou. Ačkoliv se RegioHub s.r.o. zabývá také oblastí inovací a akcelerace, dle aktuálně veřejně dostupných zdrojů činnost RegioHub s.r.o. v MSK v oblasti inovací nedosahuje takového rozsahu a kvality jako činnost MSIC, resp. nabízené činnosti nejsou speciálně zaměřené výslovně na MSK a jsou poskytovány celorepublikově. Část programů je zaměřena na specifické projekty (např. společensky prospěšný projekt, IT a inovační projekty, pozitivní dopad na klima apod.), část projektů je časově a rozsahově omezena.⁶ Zdá se tedy, že nabídka nemusí pokrývat veškeré možnosti poptávky.

I přesto, že v MSK v posledních letech došlo k rozvoji i jiných oblastí než původní těžký průmysl, zejména oblast inovačních strategií, v oblasti digitalizace, environmentálních technologií v MSK dle veřejně dostupných zdrojů⁷ zatím větší expanzi nezaznamenala, tyto činnosti zatím dle veřejně dostupných zdrojů v takovém rozsahu nenabízí ani uvedené subjekty – HK MSK, RegioHub, s.r.o. Důvodem může být pomalá finanční návratnost investic a tím vyvolaný nezájem specialistů směřovat svou činnost do oblasti poznamenanou dopady těžební činnosti. V případě, že by byl rozvoj v uvedených oblastech ponechán výlučně na trhu, nebylo by možné zaručit, že poskytovatelé podobných služeb budou cílit do MSK a že se MSK stane atraktivním i pro start-upy, zahraniční experty, specialisty nebo pracovníky, jejichž přítomnost a činnost je nutná pro další rozvoj uvedených oblastí v MSK. Dané služby by tak nebylo možné poskytovat v požadované kvalitě, univerzalitě a rozsahu.

V celistvosti, v jaké služby nabízí/bude nabízet MSIC, je nyní není schopen komerční subjekt nabízet. Komerční subjekt, jak vyplývá z výše uvedeného, sice může nabízet dílčí poradenství k různým tématům či různá školení, tyto služby však nejsou v komplexním balíčku (týkající se rozličných oblastí jako finance, management, PR, právní poradenství apod.), popř. jsou nabízeny v balíčcích, které jsou však omezeny (např. zaměřením či rozsahem), další otázkou, je také jejich cenová dostupnost. Máme za to, že v této oblasti aktuálně trh selhává, jelikož takový rozsah a kvalitu služeb není schopen poskytnout za adekvátní cenu jeden subjekt tak, aby tyto

⁴ Dostupných na: <https://www.khkmsk.cz/o-nas/sluzby/>

⁵ Dostupných na: https://www.hubostrava.cz/?utm_source=impacthub.cz&utm_medium=web&utm_campaign=rozcestnik a <https://www.facebook.com/impacthubostrava>

⁶ Dostupných na: <https://innovation.impacthub.cz/akcelerace-pro-startupy>

⁷ Provedena internetová lustrace informací z veřejně dostupných zdrojů za pomoci vhodně zvolených klíčových slov souvisejících se zamýšlenými činnostmi MSIC, včetně lustrace stránek Úřadu na ochranu hospodářské soutěže

služby skutečně vedly k většímu růstu kraje. Existuje přitom veřejný zájem na růstu kraje a tento potenciál je vhodné podpořit. Žádný tržní subjekt se navíc nespécializuje výlučně na Moravskoslezský kraj. Tento závěr opíráme zejména o závěry UOHS (viz bod D) této analýzy). Je však skutečností, že rozsah činností například společnosti RegioHub s.r.o. se v průběhu času zvětšuje a mj. **aktivity tohoto subjektu je nutné průběžně vyhodnocovat.**

Tedy pokud MSIC vytváří prostor a podmínky pro rozvoj uvedených oblastí (digitalizace, environmentálních technologií, cirkulární ekonomika, avšak také s přihlédnutím i ke stávajícím činnostem, které podporují obecně subjekty v regionu), které by se jinak v takové kvalitě a vybavení, dostupnosti či z hlediska univerzálního přístupu k nim v MSK nenabízely jiným ekonomickým subjektům z důvodu, že by taková služba nebyla finančně výhodná nebo neposkytovala záruky dlouhodobého zájmu a jeho maximální výtěžnosti, pak lze i takové služby považovat za služby obecného hospodářského zájmu.

Existenci tržního selhání je třeba vyhodnocovat k datu poskytnutí podpory na základě přiměřeného průzkumu trhu. Z hlediska výše uvedené situace a z dostupných informací lze konstatovat, že tržní selhání v daném sektoru nyní existuje. S ohledem na nemožnost pojmout v rámci průzkumu celý relevantní trh a budoucí vývoj trhu, však nelze obvykle vyloučit, že v průběhu poskytování podpory bude zjištěno, že v době poskytnutí podpory tržní selhání neexistovalo.

Nutno upozornit na opatrnost při zajišťování financování zamýšlených služeb z veřejných prostředků, neboť ve vztahu k veřejné podpoře poskytované ve formě vyrovnávací platby za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu **je třeba existenci tržního selhání průběžně vyhodnocovat.** Podle čl. 6 Rozhodnutí SGEI, je třeba kontrolu nadměrného vyrovnání provádět nejméně jednou za tři roky. Ve vztahu ke MSIC byla v tomto ohledu kontrola prováděna jednou ročně. Lze tedy předpokládat, že při zachování frekvence kontrol by případná dodatečně zjištěná neexistence tržního selhání byla zohledněna již při těchto kontrolách. Analýza trhu také není pouze právní otázkou, nýbrž otázkou, který souvisí s odborností v dané oblasti, s ekonomikou apod. Doporučujeme proto činnosti jiných subjektů na trhu blíže a průběžně sledovat v součinnosti s dalšími odborníky s tím, že situace se průběžně mění a trh může přestat v této oblasti selhávat.

Pokud by bylo dodatečně zjištěno, že tržní selhání v dané oblasti neexistovalo v době poskytnutí podpory, nebyla by naplněna jedná z podmínek nutných pro poskytnutí podpory v souladu s unijním právem. V takovém případě by bylo nutné poskytnutou podporu dle č. 6 odst. 2 Rozhodnutí SGEI vrátit včetně úroků podle příslušné úrokové sazby stanovené Komisí, přičemž úrok se počítá od data, kdy byla nezákonná podpora příjemci poskytnuta.

C) Služba občanům a veřejný zájem

SGEI jsou podskupinou služeb obecného zájmu, tedy službami poskytovanými občanům jako adresátům těchto služeb, přičemž na jejich poskytování musí existovat veřejný zájem.

MSIC realizací projektů uvedených v bodech 1 až 6 výše cílí na specifické skupiny osob jako jsou začínající podnikatelé, start-upy, studenti, zájemci o výzkum, vývoj a inovace, vědci, zahraniční i tuzemští pracovníci, malé a střední podniky v MSK, ale i veřejnost. Současně má být realizací projektů a poskytováním uvedených služeb sledováno také ztraktivnění MSK nejen pro start-upy, zahraniční pracovníky, ale i pro studenty, inspirativní vědce, i podniky a pracovníky již působící v MSK. Naplnění podmínky služby občanům a poskytování těchto služeb ve veřejném zájmu lze tedy v činnosti MSIC také shledat. Doporučujeme postupovat opatrně

při nastavení spolupráce u projektu COALA s MSIDem, neboť „*služby zařazené mezi služby obecného hospodářského zájmu musejí být určeny občanům, nebo musejí být v zájmu společnosti jako celku*“⁸. Pod SGEI tak nespádají služby, ze kterých má užitek pouze jiný subjekt, který nelze považovat za občana nebo který nepřináší zájem společnosti jako celku.

D) Srovnání SGEI v českém prostředí

Dle zprávy České republiky podle článku 9 rozhodnutí o službách obecného hospodářského zájmu a bodu 62 rámce pro služby obecného hospodářského zájmu vydané Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v srpnu 2020 předmětem služeb poskytovaných jako SGEI byly např.:

- *spolupráce s vysokými školami, které zajišťují přípravu budoucích pedagogů včetně rozvoje didaktik;*
- *pořádání, organizování a zprostředkování akcí poradenského, informačního, vzdělávacího, popularizačního a soutěžního charakteru v zájmu kultivace a rozvoje podnikatelského prostředí a podpory podnikavosti a odborných dovedností;*
- *poradenská, přednášková, osvětová, vzdělávací a výchovná činnost v oblasti mimoškolního vzdělávání a podpory podnikání a podnikavosti, v oblasti popularizace vědy, nových technologií a oborových témat s dopadem na širokou veřejnost;*
- *činnost center kolegiální podpory; zpracování příkladů dobré praxe; tvorba pracovních materiálů pro rámcové vzdělávací plány pro základní vzdělávání;*
- *další vzdělávání pedagogických pracovníků; kariérové poradenství; vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků;*
- *pilotní ověření a implementace systému ucelené modulární podpory přispívající ke zkvalitnění profesního rozvoje ředitelů v oblasti pedagogického řízení a učitelů v oblasti oborových didaktik prostřednictvím kolegiálních sítí, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a dalších forem profesní podpory; implementace sítě metodických kabinetů, vytvoření a ověření modelů podpory začínajících učitelů a ředitelů, ověření a implementace systému řízení kvality dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků;*
- *podpora inovačních aktivit; příprava a realizace rozvojových projektů;*
- *podpora zavádění chytrých řešení (SMART region);*
- *řízení a realizace Regionální inovační strategie;*
- *využití modelových sestav komplexních úloh / vzdělávacích projektů / příkladů dobré praxe do vzorku školních vzdělávacích plánů ve všech kategoriích středního odborného vzdělávání; modernizace základů odborného vzdělávání ve školních vzdělávacích programech; 58 modernizace všeobecně vzdělávací složky a integrace klíčových kompetencí ve školních vzdělávacích programech.*⁹

Stejně či podobné oblasti podpory popisuje namátkou například Německo ve své zprávě. Mezi uznávanou službu SGEI patří i podpora při založení a fungování hospodářských, technologických, vědeckých center a center pro start-upy, podpora start-upů, podpora konferencí, poradenství a

⁸ Bod 3.2 sdělení Evropské komise č. 2012/C 8/01, o použití pravidel Evropské unie v oblasti státní podpory na vyrovnávací platbu udělenou za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu.

⁹ Zpráva České republiky podle článku 9 rozhodnutí o službách obecného hospodářského zájmu a bodu 62 rámce pro služby obecného hospodářského zájmu. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2018_2019/czech_republic_cs.pdf

podpora společnostem za účelem podpory ekonomického rozvoje apod.¹⁰ **Jelikož UOHS a jiné obdobné orgány zahrnují služby na podporu inovací, ekonomického rozvoje apod. pod služby obecného hospodářského zájmu, vycházíme z předpokladu, že v těchto oblastech dochází k tržnímu selhání.** Poskytování podpory v této oblasti je v členských státech EU dosud běžné. Vedle názoru UOHS je však nutné tržní selhání posuzovat individuálně a sledovat mj. budoucí zprávy UOHS, zda nedošlo v této oblasti k posunu, a případné konkurenty v oboru.

¹⁰ Report by the Federal Government of the Federal Republic of Germany to the European Commission, 2020. Dostupné zde: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/public_services/2018_2019/germany_en.pdf

III. Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že činnosti plánované MSIC pro rok 2022 až 2026 obecně spočívající v poskytování informačních, poradenských, konzultačních a vzdělávacích služeb a s tím související vytváření platformy směřující k podpoře podnikání a inovací v Moravskoslezském kraji zejména v oblastech inovační strategie, digitalizace a robotizace, environmentálních technologií a cirkulární ekonomiky mohou být službami realizovanými v nedokonalém tržním prostředí ve veřejném zájmu.

Inovační strategie, digitalizace a robotizace, environmentální technologie a cirkulární ekonomika jsou integrální součástí udržitelného rozvoje a jejich cílem má být zvyšování kvality lidského života, životního prostředí a také prostředí podnikatelského. Dle veřejně dostupných zdrojů není aktuálně v MSK prováděn žádný významný a komplexní rozvoj těchto oblastí, jenž může být dán finanční nákladností realizace a časově dlouhou návratností investic, což může být příčinou tržního selhávání v těchto oblastech. Nelze však vyloučit, že uvedené služby nejsou v MSK jinými subjekty než MSIC poskytovány vůbec, avšak s ohledem na rozsah, univerzalitu a kvalitu poskytování těchto služeb (a to i v souvislosti s již poskytovanými službami MSIC) a dále s ohledem na zprávu UOHS o oblastech SGEI předpokládáme, že v této oblasti dosud trvá tržní selhání.

Otázku tržního selhání je však nutno posuzovat průběžně, není možné se spolehnout pouze na situaci v době pověření k výkonu SGEI. Tržní selhání bylo při přípravě tohoto memoranda posuzováno s ohledem na seznamy činností, na které členské státy aplikují SGEI, z níž vyplývá, že k tržnímu selhání obecně v oblasti inovací dochází. Následně byla za pomoci klíčových slov týkajících se plánovaných činností MSIC provedena internetová lustrace subjektů působících v MSK, přičemž bylo zjištěno, že některé ze služeb zamýšlených v rámci činnosti MSIC jsou nabízeny i jinými subjekty, avšak ne v takovém rozsahu, kvalitě a univerzalitě jako zamýšlí MSIC. Analýza tržního selhání není otázkou právní, ale otázkou odbornou, proto doporučujeme zajistit případnou analýzu tržního selhání prostřednictvím specialistů, přičemž nelze vyloučit rozdílné názory na existenci tržního selhání v této oblasti.

Vyjdeme-li ze závěru, že dochází k tržnímu selhání, MSIC popsanými činnostmi může pomoci cílovým skupinám tvořeným začínajícími podnikateli, studenty, zájemci o výzkum a vývoj, start-up společnostmi, ale i již působícími subjekty na území MSK, vytvořit prostředí pro rozvoj jejich schopností, inovací a projektů, přičemž MSIC jakožto podnik pověřený poskytováním SGEI může v souvislosti s jejich poskytováním obdržet podporu ze strany státu, respektive státních prostředků. Záměr MSIC pro období let 2022 – 2026 (až na uvedené výjimky v části A) tohoto memoranda lze považovat za slučitelný s unijním právem, a to zejména s ohledem na čl. 107 a následující SFEU. Ve vztahu k marketingovým aktivitám (zde v memorandu pod bodem 4 výše) doporučujeme postupovat obezřetně, neboť promování příběhů kraje, firem apod. lze považovat za reklamu, přičemž činnost spočívající v reklamě není službou v obecném hospodářském zájmu. Tyto činnosti tak doporučujeme financovat z jiných zdrojů. Obezřetně doporučujeme postupovat také ve vztahu k činnostem v projektu COALA, přičemž činnost spočívající v zadání studie udržitelnosti nepovažujeme za službu v obecném hospodářském zájmu.